

Úvod

Populace Česka se v průběhu roku 2023 rozrostla o 73,0 tisíce obyvatel, čímž překročila hranici 10,9 milionu. Po přechodném mírném omlazení populace v roce 2022 v důsledku silné uprchlické vlny z Ukrajiny v roce 2023 pokračovalo stárnutí populace. Rok 2023 se dále vyznačoval výrazným 12% poklesem počtu sňatků (na 48,3 tisíce). Snížila se rovněž intenzita sňatečnosti. Ministerstvo spravedlnosti ČR zaznamenalo v roce 2023 rozvod u 19,5 tisíce manželství, o 2 % méně než v předchozím roce. Klesající trend je pozorován již od předchozí dekády tohoto století. Během roku 2023 se živě narodilo 91,1 tisíce dětí, poprvé od roku 2005 méně než 100 tisíc. Jednalo se již o druhé 10tisícové meziroční snížení počtu narozených v řadě. Úhrnná plodnost poklesla na 1,45 dítěte na jednu ženu, zatímco průměrný věk žen při narození dítěte zůstal stejně jako v předcházejících dvou letech na hodnotě 30,4 let. Počet zemřelých se v roce 2023 meziročně snížil o 6 % na 112,8 tisíce a souvisel zejména s poklesem počtu úmrtí na onemocnění covid-19. Naděje dožití při narození meziročně vzrostla, u mužů na 76,9 let (nárůst o 0,7 roku) a u žen na 82,8 let (nárůst o 0,8 roku). Saldo zahraničního stěhování 94,7 tisíce osob představovalo druhý nejvyšší zisk obyvatel stěhování v poválečné historii Česka.

Na konci roku 2023 mělo Česko poprvé od konce druhé světové války více než 10,9 milionu obyvatel, konkrétně podle bilance zpracované Českým statistickým úřadem 10 900 555. Za poslední rok se populace zvětšila o 73,0 tisíce osob, což představovalo 0,7% meziroční nárůst. Populační růst tak zůstal ve srovnání s lety 2014–2021, kdy dosahoval 0,1–0,4 %, výrazně nadprůměrný, i když zdaleka nedosahoval tempa roku 2022. Tehdy populace Česka v důsledku masivní imigrační vlny z válkou zasažené Ukrajiny početně vzrostla o 3,0 %, v absolutním počtu o 310,8 tisíce, v obou vyjádřeních (relativním i absolutním) nejvíce v historii. Oproti tomu absolutně i relativně nejnižší byl v rámci posledního desetiletí přírůstek obyvatel v roce 2020 (7,8 tisíce resp. o 0,1 %), v prvním roce pandemie covidu-19. Celkově se Česku od počátku roku 2014 do konce roku 2023 navýšil počet obyvatel o 388,1 tisíce, když před deseti lety dosahovala velikost populace 10 512 419 osob.

Rostoucí trend populace byl primárně spjat s kladným saldem zahraničního stěhování. To v roce 2015 a pravidelně od roku 2019 zajišťovalo veškerý populační růst Česka, v předcházejících letech 2014 a 2016–2018 jeho převážnou část. Přírůstky populace přirozenou měnou (převahou živě narozených dětí nad zemřelými) byly výrazně nižší, či dokonce směřovaly k poklesu populace. Nejhlubší úbytek obyvatel přirozenou měnou –28,1 tisíce – byl zaznamenán v roce 2021, úbytky na úrovni zhruba 20 tisíc osob ročně však charakterizovaly obecně populační vývoj celých posledních čtyř let. V roce 2023 počet zemřelých převyšoval počet živě narozených dětí o 21 646. Zatímco v letech 2020 a 2021 stál v pozadí přirozeného úbytku zejména vysoký počet zemřelých, v letech 2022 a 2023 šlo primárně o důsledek nízkého počtu narozených.

Tab. A Přírůstek obyvatel, 2014 a 2018–2023

Ukazatel	2014	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přirozený přírůstek	4 195	1 116	-131	-19 089	-28 098	-18 920	-21 646
Přírůstek stěhování	21 661	38 629	44 270	26 927	49 969	329 742	94 672
Celkový přírůstek	25 856	39 745	44 139	7 838	21 871	310 822	73 026
	Na 1 000 obyvatel						
Přirozený přírůstek	0,4	0,1	0,0	-1,8	-2,7	-1,8	-2,0
Přírůstek stěhování	2,1	3,6	4,1	2,5	4,8	30,6	8,7
Celkový přírůstek	2,5	3,7	4,1	0,7	2,1	28,9	6,7

